

'n Eksegese van Jeremia 7:1–15

AA da Silva

Abstract

Jeremia 7:1–15 is a judgment prophecy in the style of a court verdict. Each of the five subdivisions is functional: The introduction underlines the divine authority of the judgment; the part between the introduction and the charge states the 'Law' by which the nation's transgressions would be tried; the charge stipulates the nature and gravity of the transgressions; the part between the charge and the sentence quotes a previous 'case' and the sentence stipulates that the punishment will be the same as the punishment executed against Shilo: the temple will be destroyed, and the inhabitants of Judah will be rejected.

1. AFGRENSING VAN DIE PERIKOOP

1.1 Afgrensing van Jeremia 7:1 teenoor Jeremia 6:30

- 1.1.1 Jeremia 6 is in sy geheel poësie. Die hoofstuk bestaan uit 'n aantal versreëls (stiges) wat elk onderverdeel kan word in twee (of meer) vershelftes (hemistiges). Kenmerkend van hierdie versreëls is die reëlmattige wyse waarop woorde in eenhede van twee tot vier gerangskik word op grond van die klemtoonheffing wat elke woord dra. Hoofstuk 7 daarenteen is in sy geheel prosa. Die ritmiese beklemtoning en rangskikking van woorde in vershelftes en versreëls ontbreek, en die eenheid waarmee gewerk word, is die selfstandige sin of kolon.
- 1.1.2 Jeremia 7:1 begin met 'n duidelik aanwysbare inleidingsformule: 'Die woord van die Here wat tot Jeremia gekom het, naamlik: Gaan staan ...' Hierdie inleidingsformule skei hoofstuk 6 en 7 effektief van mekaar.
- 1.1.3 Daar is 'n duidelike tematiese wisseling tussen hoofstuk 6 en 7. Hoofstuk 6 bevat oordele oor 'n verskeidenheid van sake; hoofstuk 7 handel oor misbruike in verband met die tempel.
- 1.1.4 In hoofstuk 6 is die subjek 'hulle'; in hoofstuk 7 is die subjek 'die woord van die Here'.

- 1.2 **Afgrensing van Jeremia 7:15 teenoor Jeremia 7:16**
- 1.2.1 Tot in Jeremia 7:15 is Jahweh besig om met die volk Juda te praat. Vanaf Jeremia 7:16 word die profeet aangespreek.
- 1.2.2 Weer eens kom 'n tematiese wisseling voor: Jeremia 7:1–15 handel oor tempelmisdrywe; Jeremia 7:16 praat oor die volk se afgodery, veral ten opsigte van die aanbidding van die hemelkoningin.
- 1.2.3 Die gedeelte vanaf Jeremia 7:16 bevat 'n eie aankondigingsformule in vers 20, net na die redegewende koppelwoord *lāken*. Die formule *kō ʾāmar yhwh* verbind 'n aanklag en 'n oordeel wat verskil van die aanklag en oordeel in Jeremia 7:1–15.
- 1.3 **Die verband tussen Jeremia 7:1–15 en die stukke wat voorafgaan en volg**
- 1.3.1 Alhoewel Jeremia 6 en Jeremia 7:1–15 van mekaar afgegrens kan word, is daar tōg sekere sake wat hulle bymekaar laat aansluit: Albei gedeeltes is byvoorbeeld oordeelsprofesieë en in albei gedeeltes word verwys na 'n verwerping van die oortreders deur Jahweh (*māʾas* in Jeremia 6:30 en *hišlakti* in Jeremia 7:15).
- 1.3.2 Dieselfde geld vir die verband tussen Jeremia 7:1–15 en Jeremia 7:16 vv: Albei gedeeltes is oordeelsprofesieë ingelei deur *kō ʾāmar yhwh* (Jer 7:3 en 7:20), en in albei gedeeltes word verwys na die tempel as 'hierdie plek' (Jer 7:3, 6, 7, 14 en 7:20).

2. TEKSKRITIEK

Jeremia 7:1 en 2 a-a- ontbreek in die LXX. Van Selms (1972: 127) is van oordeel dat dit 'n toevoeging deur Barug kon wees, wat hoofstuk 7:1–15 in ooreenstemming gebring het met die volle uiteensetting van Jeremia 26.

2 b-b- ontbreek in die LXX. Dieselfde verklaring as die een hierbo genoem, geld moontlik hiervoor.

Daar is geen bewyse van 'n ongeoorloofde ingryping of verandering aan die teks nie en die lesing in die masoretiese teks word so behou.

Met betrekking tot 3 a-a- stel BHS voor dat hier gelees moet

word 'Ek sal **met** hulle woon', soos wat Rudolph (1958: 46) in sy kommentaar aanbeveel. Sy rede hiervoor is die feit dat die tempel in hierdie perikoop in die middelpunt staan. Van Selms (1972: 127) daarenteen verwerp die voorstel op grond van die inhoud van vers 7, waar 'plek' gekwalifiseer word met 'die land wat Ek aan julle vaders gegee het'. Hy versterk verder sy argument deur te sê dat Jahweh in die heiligdom woon en nie die volk nie. Hulle woon in die land. Van Selms se argument laat skrywer kies ten gunste van die oorspronklike lesing.

4 a- Die LXX voeg hier by: 'Want hulle sal julle volstrek nie baat nie', soos in Jeremia 23:32, en soos Jeremia 7:8. Van Selms (1972: 127) is van mening dat Baruk hierdie woorde wat in vers 8 voorkom, hier weggelaat het omdat dit die sinsbou sou versteur. Daar is geen bewys dat die woorde daar móét wees nie en die masoretiese lesing word behou.

4 b- Rudolph (1958: 46) verklaar die meervoudsvorm *ḥemmā* deur te verwys na Psalm 84:2 en II Kronieke 8:11 waar daar van die tempel gepraat word as 'n veelvoud van geboue. Torczyner (soos aangehaal deur Rudolph 1958: 46) vermoed dit is 'n afkorting, waarvolgens *h-m-h* gelyk is aan: *hammāqōm hazzē*. Rudolph se verklaring skyn die beste gesubstansieerd te wees en daarom word volstaan met die lesing *ḥemmā*.

6 a- 'n Aantal manuskripte het 'al in plaas van *lōʾ* waarskynlik as gevolg van die moontlikheid dat die gedeelte 6 b-b oorge neem is uit Jeremia 22:3 waar die negatief 'al is.

Binne die konteks van verse 5 en 6 waar die negatiewe partikel deel is van 'n uitgebreide voorwaardesin, lyk dit egter of die lesing *lōʾ* behou moet word. Dis nie deel van 'n negatiewe bevel nie.

7a en b- Op grond van wat reeds by 3 a-a gesê is, word die oorspronklike lesing behou.

10 a- Moet daar miskien *š'nōt* geles word in plaas van "*šōt?*" Albei is sintakties en kontekstueel moontlik. Daar word dus gekies vir die bestaande lesing.

11 a-a- Die LXX lees 'my huis' in plaas van 'hierdie huis'. Van Selms (1974: 130) is van mening dat dit moontlik deur Baruk verander is na 'hierdie huis', toe hy later besef het dat Jeremia sy rede uitgespreek het in die tempelgebied. Weer pas albei wat die konteks betref volledig en is daar nie rede om die oorspronklike te verander nie.

13 a-a- Die twee gedeeltes so aangedui in vers 13 ontbreek in die Septuagint. Ook hier sien Van Selms (1972: 130) die hand van Baruk wat moontlik die oorspronklike poëtiese weergawe aangevul het met sy eie toevoegings. Daar is geen rede om genoemde gedeeltes uit die masoretiese teks te verwyder nie en die oorspronklik lesing word behou.

3. VORM EN STRUKTUUR

3.1 Vervolgens word 'n ondersoek na die struktuur van die betrokke perikoop gedoen. Daar word nie daarop aanspraak gemaak dat die struktuuranalise wat volg, die enigste is wat van die perikoop gemaak kan word nie. Dit is slegs skrywer se siening daarvan. Nogtans kan gestel word dat dit so objektief moontlik, en streng volgens wetenskaplike kriteria tot stand gebring is. Die doel daarmee is om deur middel van kennis van die opbou te kom tot 'n beter verstaan van die betekenis van die perikoop.

3.2 Makrostruktuur

Kyk struktuuranalise op bladsye 212–213.

3.3 Samevatting van die resultate van die struktuuranalise

3.3.1 Geheel

Die perikoop bestaan uit vyf eenhede: 'n inleidingsformule, gevolg deur vier onderafdelings, gemerk A, B, C en D in die struktuuranalise.

3.3.2 Inleidingsformule

Die inleidingsformule is redelik uitgebreid. In plaas van slegs 'n kort aankondiging word daar eers volledig vermeld hoe die profeet die opdrag gekry het, en hoe die opdrag uitgevoer moes

Makrostructuur

Inleiding

יְקַדְּשׁ אֱלֹהֵינוּ ... כְּדֹאמַר יְהוָה עֲבָדָיו אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל

Deel A: Twee opdrachte en een voorwaardelijke belofte

הַיְטִיבוּ דְרֹסְכֵיכוֹם לְמִן־עוֹלָם עוֹלָם:

Deel B: Aanklag en waarskuwing

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִקְוֵינוּ ... עַם אֲנֹכִי יְהוָה רִאשִׁיתוֹ נִאֲמָר יְהוָה:

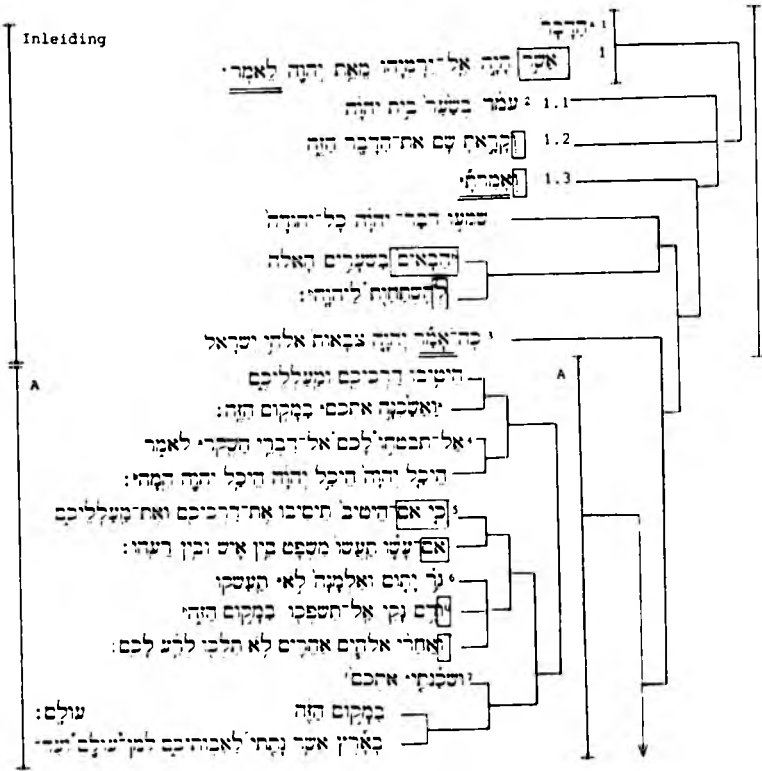
Deel C: Skarnier: Verwysing na Silo

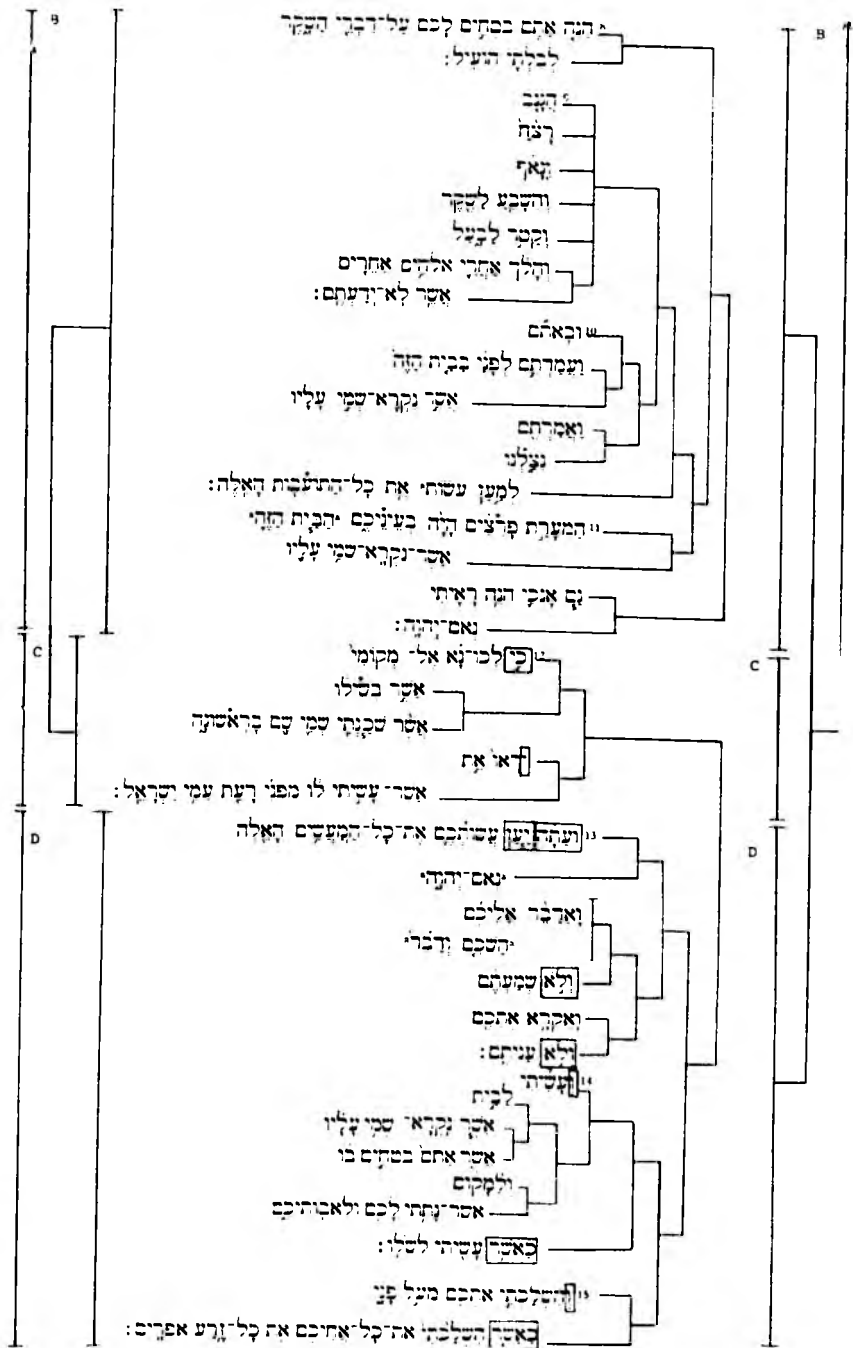
יֵי כִי לְסוֹדָא ... כִּמְלֵךְ רֵעִית עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

Deel D: Oordeel

יְהוָה יִשְׁפֹּט עַמּוֹכֶם ... אֵת כָּל־יְרֵעֵי אֲפָרַיִם:

Volledige structuur

word, voordat die boodskappersformule *kō ʾāmar yhw̄h* die direkte woorde van Jahweh inlei.

3.3.3 Gedeelte A

Hierdie sintakties selfstandige eenheid bestaan uit twee dele: Eers twee bevele (een positief, een negatief) met 'n verwysing na voortgesette inwoning in die land; dan 'n voorwaardelike belofte van voortgesette besit van die land.

3.3.4 Gedeelte B

Hierdie gedeelte bestaan hoofsaaklik uit 'n aanklag en 'n waarskuwing. Die waarskuwing is kort, maar die aanklag is redelik wyd omskryf deur middel van twee retoriese vrae waarvan die eerste baie lank is.

Wat dadelik opval, is die geweldige kontras tussen die einde van gedeelte A en die begin van gedeelte B. Eergenoemde eindig met 'n belofte en spreek van welwillenheid. Laasgenoemde begin met 'n aanklag en word al hoe skerper soos wat die aanklag uitgebrei word. 'n Moontlike rede hiervoor word bespreek in 6.2

3.3.5 Gedeelte C

Gedeelte C funksioneer as 'n skarnier wat na twee kante verbind. Die verband tussen gedeelte B en C bestaan daarin dat albei praat van 'n heiligdom waaraan die naam van Jahweh gekoppel was: Gedeelte A praat van 'hierdie huis waaraan my naam uitgeroep is' en gedeelte C praat van 'my plek in Silo waar Ek my naam vroeër laat woon het'. 'n Verdere verband lê in die feit dat gedeelte B handel oor die volk se oortredings teen Jahweh in Jerusalem, terwyl gedeelte C melding maak van die 'boosheid van my volk Israel' in Silo.

Gedeelte C se verband met gedeelte D is net so sterk: Daar is weer in albei 'n verwysing na 'n heiligdom waaraan Jahwe sy naam gekoppel het; daar is weer verwysings na oortredings wat begaan is; en dan is daar nog verder 'n oordeel waarin die lot wat die huidige heiligdom sal tref, vergelyk word met die lot wat die vroeëre heiligdom, Silo, getref het.

As in gedagte gehou word dat aanklag en oordeel normaalweg direk aan mekaar gekoppel word, dan is dit opvallend dat die noue verband tussen aanklag en oordeel in hierdie geval

wel verbreek is deur middel van die tussenstuk, gedeelte C. Gedeelte C sou byvoorbeeld in sy geheel weggelaat kon gewees het sonder om enigsins afbreuk te doen aan die eenheid van die boodskap (naamlik aanklag en oordeel).

Die vraag wat dus hier na vore kom, is die vraag, nie net na die aanwesigheid van 'n vergelykende verwysing na 'n gebeurtenis in die verlede nie, maar die vraag na die besondere prominente plasing daarvan.

Dit wil in elk geval voorkom asof daar meer as net sintaktiese oorwegings was met die invoeging van gedeelte C as skarnier tussen gedeelte B en D.

3.3.6 Gedeelte D

In hierdie laaste onderafdeling van die perikoop vind ons die oordeel wat op sy beurt weer bestaan uit twee dele wat oorsaaklik met mekaar gekoppel is. Die eerste deel, ingelei deur die redegewende koppelwoord *ya'an*, omskryf die erns en die omvang van die volk se oortredings; die tweede deel, ingelei deur middel van 'n *waw*-konsekutief met 'n perfektum (toekomshandeling), sê waaruit die straf sal bestaan: die heiligdom sal vernietig word soos die heiligdom in Silo; en die volk sal verwerp word soos wat Efraim tevore verwerp is.

4. GATTUNGKRITIEK

4.1 Om vas te stel tot watter *Gattung* hierdie besondere perikoop behoort, sal aan die een kant gebruik gemaak word van die resultate van die voorafgaande stappe, en aan die ander kant gepoog word om antwoorde te gee op sekere vrae wat Westermann (1967: 93) oor die profetiese literatuur stel.

4.1.1 Uit die struktuur wat blootgelê is, is dit duidelik dat die perikoop tiperend is van 'n godspraak met 'n oordeel oor 'n sekere party (in hierdie geval God se volk).

4.1.2 Die patroon word nog duideliker as daar saam met Westermann (1967: 94) na die volgende vrae gekyk word:

4.1.2.1 Wie is aan die woord?

Soos die inleidingsformule in vers 1 aandui, is die boodskap in

Jeremia 7:2–15 afkomstig van Jahweh. Dit word slegs oorgedra deur die profeet wat gehoorsaam is aan die dubbele opdrag in vers 2: ‘Gaan staan in ...’ en ‘roep soos volg uit:’ Albei is opdragte van Jahweh.

Van Selms (1972: 127) noem die moontlikheid dat die boodskap wat die profeet oorspronklik ontvang het, heelwat korter kon gewees het as wat in Jeremia 7:3–15 weergegee word. Vergelyk byvoorbeeld Jeremia 26:4–6 waar die essensie van die boodskap slegs bestaan uit ‘n waarskuwing: ‘As julle nie ... dan sal Ek ...’ Westermann (1967: 95) aanvaar die moontlikheid dat profete byvoegings van hul eie kon gemaak het, en dat dit mettertyd beskou is as deel van die (oorspronklike gegewe) Woord van God. Van die moontlikheid om te onderskei wat oorspronklik Jahweh se woorde was, en watter woorde later bygevoeg is (bv deur die profeet self, sy leerlinge, redaktore, ens) sê hy egter: ‘A literary separation of the word of Jahweh and the word of the prophet is not possible.’

Opsommend kan dus op die eerste vraag geantwoord word: Jahweh is self in Jeremia 7:3–15 aan die woord. Jeremia is slegs die boodskapper. Stukke in die perikoop is later bygevoeg, maar dit moet as net so gesaghebbend beskou word as die werklik oorspronklike woorde van Jahweh.

4.1.2.2 Met wie word gepraat?

Die geadresseerdes word in vers 2 aangedui as alle gelowiges in Juda wat na die tempel toe kom om daar te aanbid. Daar word dus met die volk in sy geheel gepraat.

4.1.2.3 Wat word daar gesê?

Westermann (1967: 173–5) noem die volgende tipiese kenmerke van ‘n oordeelsprofesie oor die volk as groep: Daar is

- ‘n inleidingsformule;
- ‘n aanklag, wat
- verder uitgewerk word in besonderhede;
- ‘n ‘boodsappersformule’ meestal ingelei met woorde soos *lāken* en *ya’an*, ensovoorts wat as oorgang dien;
- ‘n uitspraak oor ‘n ingryping van God, dit wil sê ‘n oordeel, gevolg deur
- die gevolge van God se optrede.

Jeremia 7:1–15 bevat elkeen van bogenoemde elemente. Die feit dat daar tussenstukke is tussen die inleidingsformule en die aanklag en tussen die aanklag en die oordeel, hinder nie of versteur niks nie. Albei sluit inhoudelik aan by die stukke waarby hulle staan, en albei het ten doel om die stukke wat volg, sterker te onderstreep.

4.2 Samevatting

Op grond van bogenoemde kan ons dus soos volg opsom: Ons het in Jeremia 7:1–15 'n tipiese oordeelsprofesie oor die volk Juda as 'n geheel. Jahweh is die subjek en Jeremia die boodskapper. Die perikoop vorm 'n hegte eenheid en niks daarvan kan weggelaat word nie.

5. MOTIEF EN TRADISIEKRITIEK

5.1 Motiewe en tradisies aanwesig in die perikoop

Motiewe wat voorkom, is die vaste uitdrukking: 'Die Here van die leërskaer, die God van Israel' (vers 3) en die frase 'hierdie huis waaroor my naam uitgeroep is' (vers 10, 11 en 14). Die enigste saak wat moontlik na 'n tradisie lyk, is die verwysing in vers 12 en 14 na wat met die heiligdom in Silo gebeur het.

Bogenoemde motiewe en tradisie sal onder die rubriek **Detail-analise** volledig ondersoek word. In die slotparagraaf onder **Verbandlegging**, sal gepoog word om aan te toon hoe hierdie motiewe en tradisie gebruik is om die volle draagkrag van die oordeel by die volk tuis te bring.

6. KOMPOSISIE- EN REDAKSIEKRITIEK

6.1 Resultate van die tekskritiek

Op grond van wat reeds in die tekskritiek gestel is, kan aanvaar word dat daar plek-plek aan die teks veranderings aangebring is.

Soos by Van Selms (1972: 130) word rekening gehou met die moontlikheid dat Baruk uitbreidings aan die inleiding kon aangebring het om dit in ooreenstemming te bring met sy eie verslag oor die tempelrede in Jeremia 26. Hieronder tel gedeeltes soos vers 1, waar daar in die derde persoon oor Jeremia gepraat word, en vers 2 b-b wat sintakties sou kon wegval, maar wat ooreenstemming vertoon met Jeremia 26:2b ('wat kom om te aanbid in die huis van die Here').

'n Vergelyking tussen die drie dele van vers 6 toon dat die middelste deel moontlik 'n latere invoeging uit Jeremia 22:3 kan wees. Die negatiewe partikels direk vooraf en direk daarna is in albei gevalle *lōʾ*, terwyl die middelste sin die negatiewe partikel *ʾal* bevat en identies is aan die slotgedeelte van Jeremia 22:3.

Die LXX het by vers 11 a-a 'my huis' in plaas van 'hierdie huis' soos by die Masoretiese teks. Weer kan die vraag gestel word of Baruk se hand nie hierin gesien kan word nie, aangesien Jeremia 26:6 praat van 'hierdie huis'.

Ook die feit dat die twee gedeeltes van 13 a-a by die LXX ontbreek, laat ten minste die moontlikheid dat dit redaksionele invoegings kan wees.

6.2 Die kontras tussen gedeelte A en B

Daar is reeds in 3.3.4 hierbo verwys na die kontras tussen gedeelte A en B. Eergenoemde eindig met 'n belofte, terwyl B begin met 'n aanklag.

Dit, tesame met die feit dat die aankondiging en die aanklag van 'n oordeelsprofesie gewoonlik direk op mekaar volg (Westermann 1967: 173–5), laat die vraag ontstaan of die hele gedeelte A 'n later invoeging is of nie.

Indien verse 5–7, soos tradisioneel die gewoonte is, indikatief vertaal word (Afrikaanse Vertaling 1933: 'As julle . . . dan sal Ek . . .', en Afrikaanse Vertaling 1983: 'Maak wat reg is . . . As julle gehoorsaam is, sal Ek . . .') wil skrywer toegee dat die oorgang tussen stuk A en B, en die versoenbaarheid met mekaar, probleme oplewer.

Met so 'n vertaling kan dit lyk asof die profeet uit twee monde praat: In deel A word daar hoop gebied met 'n oproep en 'n belofte; terwyl deel B dan direk oorgaan tot 'n aanklag,

skynbaar sonder om die geleentheid te bied om aan die gestelde vereistes te voldoen.

Indien verse 5–7 egter as modale sinne vertaal sou word, is die probleem opgelos. Dan funksioneer die laaste gedeelte van deel A nie meer as 'n reddingsmoontlikheid wat net voorgehou word, maar waarvoor daar geen billike uitvoerkans gebied word nie. Dan is dit intendeel 'n verwysing na 'n ooreenkoms: wat lank tevore reeds gesluit is tussen Jahweh en sy volk (die verbond); wat die belofte van redding wel ingehou het indien die voorwaardes daarvan nagekom sou gewees het; maar wat skromelik deur die volk verbreek is. En dan sluit deel A en deel B logies by mekaar aan: 'As julle a en b en c sóú gedoen het (verbondsvoorwaardes), dan sóú Ek julle vir altyd laat woon het in hierdie plek' (deel A). 'Máár (kyk wat julle nou gedoen het ...!) julle het' (deel B).

Op grond van hierdie vertalingsmoontlikheid, wat sintakties en kontekstueel volledig haalbaar is, word aanvaar dat deel A van die begin af 'n integrale deel van die perikoop was. Hierdie opvatting word nog verder versterk deur die feit dat al die dele wat volg (B, C en D), die bestaan van 'n verbond met voorwaardelike karakter voorveronderstel, net soos in die geval van deel A.

6.3 Die tussenstuk tussen deel B en deel D

Soos reeds aangetoon in 3.3.5 tree deel C sintakties op soos 'n skarnier wat na twee kante verbind. Ook wat inhoud betref, sluit dit nou aan by sowel deel B as deel D. Omdat dit bydra tot 'n beter verstaan van die dubbele vonnis in vers 14 and 15, word ook hierdie deel beskou as oorspronklik eie aan die perikoop.

6.4 Samevatting

- Met die uitsondering van enkele uitdrukkings en sinsnedes wat op later stadiums bygevoeg kon gewees het, vorm die onderskeie onderdele (inleiding en deel A, B, C en D) van die perikoop Jeremia 7:1–15 'n afgeronde eenheid. Elke deel is funksioneel en dra by tot die verstaan van Jeremia se oordeelsboodskap in sy geheel.

1. DETAIL-ANALISE

7.1 Inleidingsgedeelte (verse 1–3a)

7.1.1 Vers 1

7.1.1.1 *haddābār*: Die eerste inleidende sin bestaan uit 'n enkele woord wat optree as 'n nominale sin: 'Dit is die woord'. Dit omvat alles wat volg tot in vers 15.

7.1.1.2 [∞]*šer*: By hierdie hoofsin ingebed, is 'n relatiewe sin wat aantoon waar die woord vandaan kom, naamlik van Jahweh af, en aan wie die woord gegee is om oor te dra. Hierdie relatiewe sin onderstreep die erns van die boodskap wat volg, sowel as die gesag waarmee dit beklee is. Dis wel 'n mens wat dit uitspreek, maar hy doen dit op gesag van God.

7.1.1.3 *lē^omōr*: Die voorsetsel *l^o* aan die infinitief konstruktus *Qal* van ^o*āmar* het die krag van 'n dubbelpunt. Wat volg, is die direkte opdragte wat Jeremia ontvang het.

7.1.2.1 ^{ca}*mōd* ... *w^oāmartā*: Die opdrag bestaan uit een imperatief: 'Staan in die poort van die huis van die Here', en twee jussiewe: 'en roep daar uit ... en sê ...'

Volgens Jeremia 26:1 het hierdie opdrag gekom ná die dood van koning Josia, en gedurende die eerste regeringsjare van Josia se seun, Jojakim (Eljakim). Dit val dus in 'n tyd waarin die Josiaanse hervorming sy krag begin verloor en waarin die aanhangers van die Sionsteologie (Jahweh se verbond met Dawid is ewig!) die volk begin oortuig dat die tempel ewig en onaan-tasbaar is.

Volgens Weiser (1966: 61–2) vind Jeremia se optrede plaas tydens die volk se viering van 'n 'verbondsfees' in die herfs. Die plek waar hy staan, is blykbaar tussen die buitenste en die binneste voorhoof van die tempel sodat die ganse versamelde menigte hom goed sou kon hoor.

Die laaste van die twee jussiewe ('en sê ...') kan sintakties beskou word as 'n dubbelpunt, eerder as 'n aparte opdrag naas die voorafgaande 'en roep uit'. So gesien, lui dit direkte rede in, wat bestaan uit twee uitsprake, naamlik 'n oproep tot die volk wat gekom het om in die tempel te aanbid ('Luister ...') en 'n aankondiging ('So spreek die Here ...').

7.1.3 Vers 3a

7.1.3.1 *kō ʾamar yhwḥ*: Hierdie boodskappersformule stel twee sake duidelik: Dis Jeremia wat praat, maar wat hy sê, is Jahweh se eie woorde. Dit dra dus goddelike gesag.

7.1.3.2 *yhwḥ šʾbāʾōt ʾlohē yiśrāʾēl*: Volgens Weiser (1966: 62) is dit van groot belang dat die oordeelsboodskap aangekondig word met die volle verbondsnaam van Jahweh. Die oorspronklike verbond met sy voorwaardelike karakter word daarmee gestel teenoor die huidige verdraaide opvatting daarvan, naamlik dat die tempel ewig sal staan.

Volgens Eichrodt (1961: 192–4) was die term *yhwḥ šʾbāʾōt* aanvanklik 'n beskrywing van Jahweh as 'kryger'. Dit is dikwels gebruik in noue verband met die ark, met ander woorde daar waar die verbondsverhouding tussen Jahweh en sy volk sigbaar verbeeld word.

Opsommend kan gesê word dat die gebruik van die naam: *yhwḥ šʾbāʾōt ʾlohē yiśrāʾēl* die aandag vestig op die bestaan van 'n voorwaardelike verbond tussen Jahweh en sy volk (sien verse 5–7). As Verbondsgod het Jahweh die reg om sy volk se optrede te meet aan die bepalinge van die verbond; en indien hulle sou oortree (soos later bewys word) het Hy ook die reg om 'n oordeel oor hulle uit te spreek.

7.2 Deel A (verse 3b–7)

7.2.1 Vers 3b

7.2.1.1 *hētībū ... bammāqōm hazzē*: Die eerste uitspraak bestaan uit 'n opdrag, gekoppel aan 'n gevolgsin: 'Maak reg ... sodat Ek julle kan laat woon ...' Die bedoeling daarmee word duidelik as dit gesien word as 'n voorwaardelike sin: 'As julle regmaak ... sál Ek julle laat woon ...' Só gesien, onderstreep dit weer eens die verbond met sy voorwaardes as uitgangspunt. 'Hierdie plek' slaan op die land waar die volk woon, nie die tempel nie.

7.2.2 Vers 4

ʾal tibʿhū ... hēkāl yhwḥ hēmmā: Vers 4 is in sy geheel 'n direkte verbod: Die volk moet ophou om te vertrou op die leuens wat

die kultus-profete aan hulle verkondig, naamlik dat God se verbond met Dawid ewig is, en dat die tempel, wat die teken daarvan is, nooit iets sal oorkom nie. Die drievoudige herhaling van die uitdrukking 'die Here se tempel' is 'n aanklag dat die leuens oor die onaantasbaarheid van die tempel onophoudelik op die volk afgedwing word.

7.2.3 Verse 5–7

Soos reeds aangetoon in 6.2 kan verse 5–7 vertaal word as modale sinne. Vers 5 en 6 vorm die voorwaardes vir die belofte vervat in vers 7: 'As julle ... gedoen het, dan sou Ek julle laat woon het'

Deur in die voorwaardes terug te gryp op bepalings wat die klem lê op naasteliefde (nl om aan mekaar te doen wat reg is, vreemdelinge, wese en weduwees nie te veronreg nie, en onskuldiges nie om die lewe bring te nie) word onderskeid gemaak tussen die uiterlike vashou aan die letter van die wet en die innerlike hartgrondige uitleef van die gees van die wet.

Dit tesame met die verwysing na die land wat Jahweh 'vir ewig aan julle voorvaders gegee het' om in te woon, herinner die volk daaraan dat hulle 'n voorwaardelike verbond met God het. Die belofte daaraan verbonde kan net nagekom word indien die volk die bepalings van die verbond na letter en gees nagekom het.

7.2.4 Samevatting

Voordat die profeet met sy aanklag begin, skets hy vooraf eers as 't ware die 'wet' op grond waarvan die oortreding beoordeel en die straf bepaal sal word. Dié 'wet' is die verbond tussen Jahweh en sy volk wat bestaan uit 'n ooreenkoms met 'n belofte, afhangend van die nakom van sekere voorwaardes deur die volk. Kom die volk die voorwaardes na, laat Jahweh sy belofte in vervulling gaan. Kom die volk die voorwaardes nie na nie, volg daar straf.

7.3 Deel B (Verse 8–11)

7.3.1 Vers 8

hinnē ʾattēm ... lʾbiltī hōʾīl: Die aanklag begin met 'n beskuldiging

ging dat die volk vertrou op leuens wat geen voordeel bring nie. Dit verwys klaarblyklik na die Sionsteologie.

7.3.2 Vers 9 en 10

7.3.2.1 *h^agānob ... hā^oellē*: Die aanklag word verder uitgebrei met 'n retoriese vraag wat bestaan uit twee dele. Die eerste deel (vers 9) bevat ses *infinitivi absoluti* waarmee die volk se oortredings op 'n baie kras wyse opgenoem word. Dis almal oortredings van die Tien Gebooie, naamlik die agste, sesde, sewende, tweede en eerste gebod.

Die tweede deel (vers 10) word ingelei met 'n *waw*-konsekutief en drie werkwoorde in die *Qal*-perfektum: '... en dan kom julle, en staan julle ... en sê julle nog: "Ons is gered"'. Dit word afgesluit met 'n doelsin ingelei deur *l^mā'an*. Die bedoeling is: 'Gered waarvoor? Om aan te hou om hierdie gruwels te doen?'

Op voetspoor van die Afrikaanse Vertaling 1983 sou die retoriese vraag ook as 'n baie sterk stelling vertaal kon word: 'Julle kan mos nie steel, (ens) ... en dan hier kom staan en sê ... nie!'

7.3.2.2 *babbayit hazzē šer niqrā*...: Die uitdrukking 'waaroor my naam uitgeroep is', dui op besitreg van die persoon wie se naam ter sprake is, oor die objek (persoon, plek of voorwerp) waaroor die persoon se naam uitgeroep is. Dis 'n vaste uitdrukking wat verskeie kere in die Ou Testament voorkom. (Vgl 2 Sam 6:2; Amos 9:12; Jes 63:19; Jer 14:9; 15:16; 25:29; 32:34; ens.)

In die meeste gevalle waar hierdie uitdrukking ter sprake kom, is die besitter Jahweh. Die sake waaroor sy Naam uitgeroep is, kan 'n voorwerp wees, soos byvoorbeeld die ark (2 Sam 6:2). Dit kan 'n plek wees soos die tempel (Jer. 7:11, 14, 30; 32:34; en andere) of die stad Jerusalem (Jer 25:24). Dit kan 'n persoon wees, soos byvoorbeeld die profeet Jeremia (Jer. 15:16) of 'n groep soos God se eie volk (Jer 14:9) of selfs nasies in die algemeen (Amos 9:12).

Die feit dat hierdie vaste uitdrukking dikwels gebruik word waar die verbond tussen God en sy volk sterk ter sprake kom maak dit 'n motief. (Vgl hier byvoorbeeld Deut 28:10; Jer 7:10, 11, 14; Jer 34:12–16.) Met die sluiting van die verbond het God belowe: 'Ek sal vir julle 'n God wees', en bygevoeg 'julle sal vir my 'n volk wees' met ander woorde 'julle sal my eiendom wees, my dienaars wat my wil doen'.

Dit wil dus voorkom of in die meeste gevalle waar hierdie motief gebruik word, die bedoeling daarmee is om te herinner aan die bepalings van die verbond tussen God en sy volk: God het 'n aanspraak op diegene wat deel het aan sy verbond, en sy verbondsgenote het baie duidelike verpligtinge wat nagekom moet word (of wat alreeds nagelaat is).

Dit is binne hierdie konteks dat die voorkoms van die uitdrukking 'hierdie huis waaroor my Naam uitgeroep is' in Jeremia 7:10, 11 en 14 verstaan moet word. Net vooraf (vers 7) is daar herinner aan die verbondsbelofte: 'Ek sou julle laat woon in hierdie land wat Ek aan julle vaders gegee het.' Die voorwaardes staan ook daarby (verse 5–6), naamlik 'As julle ... en as julle ...' Maar nou is die voorwaardes verbreek (vers 8 en 9). En wat die oortreding nog verder vererger, is die feit dat die volk die vermetelheid het om ná hul oortredings nog in die tempel te kom staan – die plek 'waaroor die naam van die Here uitgeroep is'; die plek wat juis moet herinner aan die verbond tussen God en sy volk – en dáár te sê: 'Ons is verlos!' – en dan voort te gaan met hul sondes!

Opsommend kan ons dus sê:

Deur eerstens in die stuk net voor die aanklag te verwys na die verbond wat daar bestaan tussen God en sy volk (verse 5–7); deur tweedens as deel van die aanklag te stel dat die verbondsvoorwaardes verbreek is, selfs tot in 'die huis waaroor my Naam uitgeroep is', naamlik die tempel (met ander woorde die plek wat aan God behoort, en wat met sy inhoud en met die handeling wat daar plaasvind, 'n sigbare teken moet wees van die verbondsverhouding tussen God en sy volk);

en deur derdens in die oordeel na die tempel te verwys as 'die huis waarop julle vertrou' (met ander woorde, in plaas daarvan dat die volk vertrou op die God aan wie die tempel behoort en wat met hulle 'n verbond gesluit het, vertrou hulle nog op die teken alleen),

word die aard en die erns van die volk se oortreding duideliker uitgespel:

- (a) Die volk het deur hulle dade, buite en binne die tempel, die verbond met God verbreek.
- (b) Hulle vertrou is nou in die tempel, wat 'n dooie gebou van klip en steen is, en hulle vertrou is nie meer in die le-

- wende Verbondsgod nie.
(c) Hulle het volhard daarmee.

7.3.3 Vers 11

- 7.3.3.1 *ham^cārat . . . ālāw*: Die laaste gedeelte van die aanklag is nòg 'n retoriese vraag wat positief vertaal kan word: 'My tempel het 'n rowerspelonk geword in julle oë.' Daarmee word die volk en sy geestelike leiers daarvan beskuldig dat hulle soos misdadigers die bepalings van die verbond verbreek, en dan dink hulle is veilig as hulle in die tempel kom skuil.
- 7.3.3.2 *gam ānokī . . . n^oum yhwh*: Die gedeelte word afgesluit met 'n waarskuwing dat hierdie misdrywe nie by Jahweh verbygegaan het nie. Hy het dit gesien en hy gaan dit straf. Die waarborg daarvoor is die feit dat Jahweh dit self sê.

7.4 Deel C (vers 12)

- 7.4.1 *kī l'kū-nā^o . . . yiśrā'ēl*: Die skarnier wat deel B en D aan mekaar bind, bevat tegnies twee opdragte: 'Gaan na my plek . . . , en kyk' Die bedoeling met die dubbele opdrag is egter enkelvoudig, naamlik 'Onthou wat gebeur het met die heiligdom wat daar vroeër in Silo was.'
- 7.4.2 *m'qōmī šer b'šilō šer šikkantī š'mī šām*: Met hierdie woorde gryp die profeet terug na 'n tradisie wat dateer uit die rigtertyd. Om vas te stel wat die bedoeling daarvan was, sal ondersoek ingestel moet word na die rol en betekenis van Silo as heiligdom gedurende die rigtertyd:
- 7.4.2.1 Die Ou Testament bevat nie baie inligting oor die heiligdom wat in Silo bestaan het gedurende die tyd van die rigters nie. Die meeste besonderhede word gevind in die boeke Josua en Rigters en in die eerste paar hoofstukke van die eerste boek van Samuel. In die Psalms word slegs een maal na Silo verwys (Ps 78:60) en in Jeremia word daar net twee maal van Silo gepraat (Jer 7 en 26).
- Die tyd of omstandighede waarin die heiligdom in Silo tot stand gekom het, is nie bekend nie. Die eerste verwysing na Silo as plek van godsdienstige betekenis word gevind in Josua

18:1–10 waar verhaal word hoe die volk ná die onderwerping van die land in Silo vergader en die tabernakel daar opgerig het. By dié geleentheid is daar 'n godsdienstige seremonie gehou waartydens Josua die lot gewerp het 'voor die aangesig van die Here' om te bepaal watter grondgebied gegee sou word aan die sewe stamme wat toe nog nie grond ontvang het nie.

Aanduidings dat die heiligdom in Silo as baie belangrik beskou is, is die gebeure wat beskryf word in Josua 22:9, ensovoorts. Daar word beskryf hoe daar byna burgeroorlog uitgebreek het tussen die twee en 'n halwe stamme van die Oos-Jordaanse gebied en die ander stamme oor die feit dat eersgenoemde dit gewaag het om in hul eie gebied 'n heiligdom vir God te bou. Dié stamme is daarvan beskuldig dat hulle teen die Here rebelleer (Jos 22:16).

Rigters 21:19 praat verder van 'n fees wat jaarliks tot eer van die Here in Silo gehou is. Gedurende hierdie tydperk (vgl 1 Sam 1 en 3) was die heiligdom in Silo 'n gebou waaraan verskeie name toegeken is, byvoorbeeld 'huis van die Here' (1 Sam 7:24); 'paleis van die Here' (1 Sam 3:3) en 'huis van God' (Rig 18:31). Dit was toe reeds 'n vaste gebou met 'n deur waar Eli dikwels op 'n stoel gesit het (1 Sam 1:9), dus 'n tempel in plaas van 'n tydelike tent.

Daar bestaan nie eenstemmigheid onder geleerdes soos Noth, Albright, Haran, De Vaux en andere oor die moontlikheid of Silo gedurende die laat-rigtertyd die belangrikste of enigste heiligdom was nie. Saam met De Vaux (1962: 151–2) word egter op grond van die gegewens hierbo genoem, die afleiding gemaak dat Silo gedurende die laat-rigtertyd wél 'n baie belangrike heiligdom was. Die ark van die Here het daar gestaan, die priester Eli en sy twee seuns, Hofni en Pineas het daar gearbei, en Samuel is daar geroep tot profeet van die Here. Hierdie belangrike posisie het Silo bly beklee tot ongeveer 1050 v C toe die Filistyne die Israëliete by Afek verslaan het (1 Sam 4:1–11), die ark wat van Silo af gebring is daar buitgemaak het en daarna waarskynlik deurgedring het tot by Silo en die stad met sy heiligdom en al verwoes het.

Na hierdie gebeure verdwyn Silo van die toneel en tree die heiligdom in Mispa na vore as die belangrikste heiligdom in Israel.

Bloot op geskiedkundige gronde kan daar dus klaar bepaal

word dat Silo met sy heiligdom vir die volk in Jeremia se tyd groot gesag gedra het. Dit was die plek waar die Here Hom vroeër deur hulle voorouers laat aanbid het, en wat dáár gebeur het, het hulle nou nog baie sterk aangespreek.

Behalwe die geskiedkundige oorwegings is daar egter nog twee ander belangrike sake wat help verduidelik waarom Silo en die dinge wat dáár gebeur het, vir die volk in Jeremia se tyd so gesaghebbend was.

7.4.2.2 Kennis van die aard van vroeë Israel se godsdiens is absoluut noodsaaklik vir die verstaan van Silo se gesaghebbende rol.

Volgens Bright (1972: 156) kan daar by die Israeliete van die 12de eeu v C nie gepraat word van 'n abstrakte idee van God nie. Hulle het hulle God slegs geken uit hul herinneringe aan sy optrede in die geskiedenis. Hulle kon God nie beskryf of 'n voorstelling van Hom maak soos wat dit die geval was by die gode van die ander volke tussen en rondom hulle nie. Maar hulle het gewéet met die sekerheid van die geloof, dat hierdie God in die geskiedenis van mense ingegryp en daar daadwerklik opgetree het. So het Hy byvoorbeeld deur die eeue heen uitverkiesend opgetree: Hy het sekere aartsvaders by die naam geroep, en later onder al die volke van die aarde vir Hom die klein nederige slawevolke, Israel, uitverkies. En Hy het met hulle wat hy geroep het, 'n verbond gesluit. Hy het dit gedoen met die aartsvaders Abraham, Isak en Jakob, later met hulle nageslag op pad na die beloofde land by Sinai, en nog later met die volk ná die besetting van die land. Bright (1972: 124) sien die gebeure wat in Josua 24 beskryf word as die historiese weergawe van so 'n verbondseremonie.

Die Israeliete se siening van hul God het dus hul siening van hulself bepaal. Hulle het hulleself beskou as 'n uitverkore verbondsgemeenskap. Die uitverkiesing was 'n genadedaad van God, en die bepalings van die verbond (vervat in die Wet) het die verhouding tussen hierdie genadige God en sy uitverkore volk gereël: Hý is die soewereine Koning, die volk sy gehoorsame en dankbare onderdane. Hý gee beloftes en voer dit uit, terwyl die volk hulle in sy gawes kan verlustig as hulle getrou bly, of gestraf word as hulle sy verbondswette oortree.

Al bogenoemde het gestalte gekry by Silo. Dáár is die Verbondsgod aanbid en dáár het Jahweh sy volk met sy teenwoor-

digheid geseën. Maar toe die volk van hul God af weggedwaal het, was Silo ook die plek waar die volk gestraf is. Die ark wat daar bewaar is, is weggevoer. Die heiligdom wat die teken was van Jahweh se teenwoordigheid, is verwoes, en die 'hele nageslag van Efraim' (sien vers 15) is daar oor hul ontrou verwerp.

Hierdie wette het die tradisie in verband met Silo vir die volk in Jeremia se tyd absoluut gesaghebbend gemaak: Die God wat dáár opgetree het, was nog steeds dieselfde God wat met hulle gewerk het, en wat dáár gegeld het, het ook nou nog gegeld.

7.4.2.3 Die laaste rede waarom Silo so 'n gesaghebbende rol gespeel het in die gedagtes van die volk, is die verband wat daar bestaan het tussen die priesterfamilie wat in Silo opgetree het, naamlik Eli en sy seuns, die afstammeling van 'n Levitiese familie (vgl 1 Sam 2:27 en 28) en die priesters van die tempel in Jerusalem gedurende die koningstyd.

Die eerste verband word gevind in die persoon van Abjatar. Toe Saul tydens sy stryd teen Dawid die priesters van Nob laat vermoor het (1 Sam 21 en 22) was Abjatar die enigste priester wat die slagting oorleef het. Abjatar was 'n afstammeling van Eli, die priester van die Here in Silo (1 Sam 22:20; 1 Sam 14:3; 1 Kon 2:27). Hy het hom by Dawid aangesluit, en veral ná die verowering van Jerusalem het hy 'n prominente plek as priester in Jerusalem beklee tot aan die einde van Dawid se regerings-tyd. Dit was eers met die woelinge rondom die troonopvolging, toe Abjatar hom geskaar het by Adonia, dat hy in onguns verval het en deur Salomo verban is na Anatot.

'n Tweede verband tussen Silo se priesterfamilie en die priesters van Jerusalem lê by die priester Sadok wat saam met Abjatar gedien het in Dawid se tyd en wat in Salomo se tyd nog sterker op die voorgrond getree het.

Volgens De Vaux (1962: 258–9) was Sadok net soos Abjatar van Levitiese oorsprong, asook 'n afstammeling uit die familie van Eli (2 Sam 8:17). Sy nageslag het in Jerusalem bly werk tot die ballingskap en die wettigheid van hulle priesterskap is nooit betwyfel nie.

As bogenoemde dubbele verbintenis met die priesterhuis in Silo in ag geneem word, sowel as die feit dat Jeremia self afkomstig was uit een van die priesterfamilies wat in Anatot

gewoon het, word dit duidelik waarom die profeet die tradisie in verband met Silo, en wat daar met die heiligdom gebeur het as gevolg van die volk se sondes, so sterk beklemtoon. Hy het geweet dit dra gesag by sowel die volk as die priesters van Jerusalem, en dit sou sy oordeelsboodskap onderskrif.

7.5 Deel D (verse 13–15)

7.5.1 Vers 13

7.5.1.1 *w^cattā*: Die vonnis word ingelei met 'n woord wat die volk se volle aandag vra: 'En n^oú' Dit kan ook vertaal word met 'dus' of 'gevolglik'.

7.5.1.2 *ya'an*: Die hoofsins (wat in vers 14 begin) word ingelei met 'n redegewende sin: 'Aangesien julle al hierdie dinge gedoen het' Hierdie sin omvat sowel die dinge wat reeds vooraf genoem is in verse 8–11, as die twee beskuldigings wat direk hierna volg: 'Ek het gepraat, maar julle het nie geluister nie. Ek het geroep, maar julle het nie geantwoord nie!' Met laasgenoemde twee uitbreidings word geweldige sterk klem gelê op die feit dat die volk in hul sondes volhard. Ten spyte daarvan dat die Here met groot geduld bly waarsku het (*haškem w^cdabber d w s* 'vroeg en laat'), het die volk willens en wetens voortgegaan om te sondig. Dit het hulle skuld vergroot en die straf verswaar.

7.5.2 Vers 14

7.5.2.1 *w^cāšiti*: Die hoofwerkwoord, voorafgegaan deur 'n *waw*-konsekutief, kondig die vonnis aan: 'Ek gaan nou (soos volg) doen'

7.5.2.2 *labbayit*: Met 'die huis' word hier die tempel bedoel.

7.5.2.3 *šer . . . šer*: Elk van die twee relatiewe sê iets oor die tempel. Die eerste sê wat Jahweh met die tempel gedoen het en wat Hy daarmee beoog het. Hy het sy naam daaraan verbind sodat die volk Hóm daar moet aanbid, nie sodat die tempel self verafgod moet word nie! Daarenteen sê die tweede relatiewe sin wat die volk met die tempel gemaak het. In plaas van op God te vertrou, het hulle die tempel verhef tot voorwerp van vertrou. Die tempel het 'n afgod geword!

7.5.2.4 *w'łammāqōm*: Met 'die plek' word verwys na meer as net Jerusalem. Die hele land word bedoel, want die relatief wat volg, praat van 'die plek wat Ek aan julle en aan julle voorvaders gegee het'. Nie net die priesters en die inwoners van Jerusalem is skuldig aan ontrou nie; die hele volk het daaraan meege doen!

7.5.2.5 *ka[∞]šer 'āšitī l'šilō*: 'Ek sal (met die tempel) maak soos wat Ek met Silo (se tempel) gemaak het.' Dit beteken dat Jahweh dit volkome sal verwoes! Die oordeel/vonnis is ondubbelsinnig en onverbiddelik. Volgehoue verbreking van die verbondsvaardes bring gewis straf! Dit wat God as enigste bron van vertroue verdring het, sal volledig vernietig word.

7.5.3 Vers 15

7.5.3.1 *w'hišlaktī 'etkem*: Die straf is dubbele straf: Nie net die tempel en die land met sy stede gaan gestraf word nie. Ook die mense wat daar gewoon en daar ontrou was, sal boet. Hulle wat tevore 'n uitverkore geslag was, sal verwerp word omdat hulle God verwerp het.

7.5.3.2 *ka[∞]šer*: Die volk sal verwerp word soos wat die vroeë inwoners van Silo (die nageslag van Efraim) verwerp is. God praat nie net nie! Hy het reeds in die geskiedenis gewys Hy dóén wat Hy sê!

8. VERBANDLEGGING

8.1 Op grond van die resultate van die perikoopaafbakening, die tekskritiek, die struktuuranalise en die Gattungskritiek kan gesê word dat Jeremia 7:1–15 'n afgeronde eenheid is wat die tipiese kenmerke vertoon van 'n oordeelsboodskap. Jeremia is die boodskapper, maar die boodskap dra goddelike gesag omdat Jeremia opdrag kry om te sê: 'So sê die Here' (vers 3a).

8.2 Die struktuuranalise, Gattungskritiek en redaksiekritiek toon dat daar, behalwe die gewone elemente van 'n oordeelsboodskap, bykomende dele aanwysbaar is, byvoorbeeld die uitgebreide inleiding, die tussenstuk tussen inleiding en aanklag, en die tussenstuk tussen die aanklag (deel B) en die vonnis (deel

D). Sintaktiese ontleding en 'n ondersoek na die rol wat die aanwysbare tradisie en motiewe speel, toon egter dat elke bykomende deel funksioneel is binne die geheel van die periokope. So onderstreep die uitgebreide inleiding byvoorbeeld die gesag waarmee Jeremia praat. Die stuk tussen die inleiding en die aanklag (met sy voorwaardes en belofte wat modaal vertaal behoort te word) stel duidelik die grond waarop die volk se oortredinge beoordeel word, naamlik die voorwaardelike Sinai-verbond, en die tussenstuk tussen aanklag en vonnis (met sy verwysing na die vroeëre heiligdom in Silo) toon vir sowel die volk as die priesters die rede waarom die oordeel ernstig opgeneem moet word. Die Een wat hier praat, praat nie net nie. Dit is dieselfde God wat alreeds in die geskiedenis gewys het Hy dóén ook wat Hy sê, soos by Silo.

- 8.3 Die styl van die oordeelsboodskap in Jeremia 7:1–15 herinner aan 'n hofuitspraak. In 'n moderne idioom sou dit min of meer soos volg weergegee kan word:

Uitspraak –

Deur Sy Edele, die Hoofregter, Jahweh;

In die saak: Jahweh versus die inwoners van Juda wat in Jerusalem in die tempel aanbid;

Ingevolge die bepalings van 'Wet nommer (?)', getiteld: 'Die voorwaardelike genadeverbond met Abraham', soos herbevestig met Isak en Jakob, en soos finaal bekragtig tydens die wetgewing by Sinai:

Die inwoners van Juda word daaraan skuldig bevind dat hulle die voorwaardes en bepalings van genoemde 'Wet' doelbewus en wederregtelik oortree het, dat hulle ten spyte van herhaalde waarskuwings en oproepe tot inkeer, daarmee volhard het, en dat hulle geen berou toon nie.

Vonnis –

As gevolg van die erns van bogenoemde oortreding waarvoor daar geen versagende omstandighede bestaan nie; en

op grond van die uitspraak in 'n vergelykbare vroeëre saak 'Jahweh versus die inwoners van Silo',

word soos volg gevonniss:

- (a) Die misbruikte tempel in Jerusalem sal verwoes word net soos die tempel wat vroeër in Silo gestaan het.
- (b) Die inwoners van Juda sal verwerp word, en hulle sal hul land verloor net soos die destydse inwoners van Silo.

Bekragtiging –

Die vonnis sal sekerlik voltrek word, want Jahweh práát nie net nie, Hy dóén ook wat Hy sê!

Literatuurverwysings

1. BRIGHT, J 1972. *A history of Israel*. London: SCM.
2. DE VAUX, R 1962. *Hoe het Oude Israel leefde*. Deel II. Roermond-Maaseik: Romen en Zonen.
3. EICHRODT, W 1961. *Theology of the Old Testament*. Vol I. London: SCM.
4. RUDOLPH, W 1958. *Jeremia*. 2. Aufl. Tübingen: Mohr. (HAT 12).
5. VAN SELMS, A 1972. *Jeremia*. Deel I. Nijkerk: Callenbach. (De Prediking van het Oude Testament).
6. WEISER, A 1966. *Das Buch Jeremia*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. (ATD).
7. WESTERMANN, C 1967. *Basic forms of prophetic speech*. Philadelphia: Westminster.